

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 11Co/28/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8715208508
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Zol'áková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8715208508.2

Opravné uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Zol'ákovej a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Andreja Radomského v spore žalobcu: WOODCOTE Slovakia, s. r. o., IČO: 31 404 367, so sídlom Stará Vajnorská 37, 831 04 Bratislava, právne zastúpeného Právny dom - advokáti, s. r. o., so sídlom Stoličková 4, 974 01 Banská Bystrica, IČO: 36 857 793, proti žalovanej: L. O., S. M. XXXX/XX, XXX XX M. - B., právne zastúpenej Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Nám. sv. Egídia 40/93, 058 01 Poprad, o určenie neúčinnosti právneho úkonu s príslušenstvom, o oprave uznesenia Krajského súdu v Prešove, č.k. 11Co/28/2018-258 zo dňa 21. augusta 2018, takto

rozhodol:

Opravuje odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Prešove, č.k. 11Co/28/2018-258 zo dňa 21. augusta 2018 na strane 11, 12 a 13 od bodu 13 tak, že text v uvedených bodoch nahrádza nasledovným textom:

„13. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ustanovení § 34 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa zásad uvedených v ustanovení § 379 CSP bez nariadenia pojednávania, prejednal vec v medziach, ktorých sa odvolateľ domáhal jej preskúmania a súčasne viazaný odvolacími dôvodmi podľa ustanovení § 380 CSP a nasl. dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zrušiť.

14. Podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

15. Podstatnou odvolacou námietkou žalobcu je, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, v dôsledku čoho vydal nezákonný rozsudok, konal arbitrárne a predovšetkým vydal rozsudok, ktorý nezohľadňuje zistený skutkový stav a právny stav a nezohľadnil v rozsudku všetky okolnosti, ktoré boli v konaní zistené, nesprávne sa vysporiadal so zistenými skutočnosťami, nezohľadnil v rozsudku sporné tvrdenia, nezaoberal sa záverečnou rečou žalobcu a nevykonal všetky navrhnuté dôkazy a ani neodôvodnil, prečo ich nevykonal (najmä výsluch ďalšej svedkyne Y. U. S.).

16. Podľa § 42a ods. 1 Občianskeho zákonníka (OZ) veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený.

Podľa §42a ods. 2 OZ odporovať možno právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy, a právnemu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať.

Podľa § 42a ods. 3 OZ odporovať možno tiež právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a a) osobou jemu blízkou (§ 116 a 117), b) právnickou osobou, v ktorej má dlžník alebo osoba uvedená v písmene a) majetkovú účasť aspoň 10 % v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon, c) právnickou osobou, v ktorej je dlžník alebo osoba uvedená v písmene a) štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, prokuristom alebo likvidátorom, d) právnickou osobou, v ktorej má osoba uvedená v písmene c) majetkovú účasť aspoň 34 % v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon, alebo ktorý dlžník urobil v uvedenom čase v prospech osôb uvedených v písmenách a), b), c) alebo d); to však neplatí, ak druhá strana preukáže, že nemohla ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.

Podľa § 42a ods. 4 OZ odporovať možno tiež právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom, ktorý je právnickou osobou, a a) členom jeho štatutárneho orgánu, jeho prokuristom, likvidátorom alebo spoločníkom, b) osobou blízkou (§ 116 a 117) osobe uvedenej v písmene a), c) právnickou osobou, v ktorej má dlžník alebo osoba uvedená v písmenách a) a b) majetkovú účasť aspoň 10 % v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon, d) právnickou osobou, v ktorej je osoba uvedená v písmenách a) a b) štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu, prokuristom alebo likvidátorom, e) právnickou osobou, v ktorej má osoba uvedená v písmene d) majetkovú účasť aspoň 34 % v čase, keď sa uskutočňuje tento právny úkon, alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech osôb uvedených v písmenách a), b), c), d) alebo e); to však neplatí, ak druhá strana preukáže, že nemohla ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.

Podľa § 42a ods. 5 OZ odporovať možno tiež právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch, na ktorého základe prevzal záväzok bez primeraného protiplnenia, a to najmenej vo výške určenej znaleckým posudkom alebo odborným odhadom, a ktorý a) spôsobil, že dlžník sa stal vo vzťahu k ďalším veriteľom platobne neschopným, alebo b) bol uskutočnený s úmyslom neodôvodnene odložiť alebo zmariť platbu veriteľovi, alebo c) bol uskutočnený s úmyslom prevziať dlh, ktorý dlžník nebude schopný splniť v čase jeho splatnosti.

Podľa § 42b ods. 1 OZ právo odporovať právnym úkonom môže uplatniť veriteľ žalobou.

17. Žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia neúčinnosti právneho úkonu, a to kúpnej zmluvy zo dňa 30.5.2014 uzavretej medzi T. D. (dlžníkom žalobcu) ako predávajúcim a žalovanou ako kupujúcim, ktorou došlo k ukráteniu jeho pohľadávky vymáhanej v exekučnom konaní. Kúpnu zmluvou došlo k ukráteniu žalobcu ako veriteľa v čase, kedy mal žalobca voči svojmu dlžníkovi T. D. vymáhateľnú pohľadávku.

18. Je nesporné, že k uzavretiu kúpnej zmluvy zo dňa 30.5.2014 medzi T. D. ako predávajúcou a žalovanou ako kupujúcou došlo po tom, čo dňa 12.5.2014 vydal exekútorský úrad upovedomenie o začatí exekúcie, a následne dňa 20.5.2014 žalobca požiadal o zriadenie záložného práva na nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve T. D. - predávajúcej. Následne dňa 30.5.2014 T. D. ako povinná v 2. rade uzavrela so žalovanou kúpnu zmluvu, ktorou previedla svoje vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXX, a to rodinnému domu a pozemku v kat. úz. Svit za kúpnu cenu 1000,- eur. Vklad vlastníckeho práva bol povolený rozhodnutím Okresného úradu dňa 17.6.2014. Kúpnu zmluvou zo dňa 31.10.2014 žalovaný previedla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam na Y. U. S., pričom vklad vlastníckeho práva bol povolený rozhodnutím Okresného úradu Poprad dňa 28.11.2014. Podľa žalobcu uzavretím kúpnej zmluvy došlo k jeho ukráteniu ako veriteľa, kúpna cena bola podhodnotená a predaj nehnuteľnosti za takúto kúpnu cenu predstavuje ukracujúci právny úkon. Podľa žalobcu žalovaná mala z tohto úkonu prospech, preto sa domáha určenia neúčinnosti právneho úkonu, aj keď v súčasnosti už vlastníčkou predmetných nehnuteľností nie je.

19. Odporovateľnosť právnych úkonov spočíva v tom, že právne úkony dlžníka, pokiaľ ukracujú uspokojenie vymáhanej pohľadávky veriteľa, môžu byť veriteľom napadnuté na súde odporom. Cieľom odporovacej žaloby je dosiahnuť rozsudok súdu, ktorým sa právny úkon dlžníka vyhlási za právne neúčinný. Prostredníctvom odporovateľnosti sa poskytuje ochrana veriteľovi pred právnymi úkonmi jeho dlžníka, ktoré vedú k zmenšeniu jeho majetku a tým aj k zmareniu či ohrozeniu možnosti, aby pohľadávka veriteľa mohla byť z majetku dlžníka riadne a včas uspokojená. Podstata odporovateľnosti právneho úkonu spočíva v tom, že právny úkon, ktorému veriteľ odporuje stráca za stanovených podmienok

právnou účinnosť. Táto neúčinnosť nemá všeobecnú povahu ale pôsobí iba vo vzťahu k veriteľovi, avšak vo vzťahu k ostatným subjektom zostávajú účinky právneho úkonu zachované. Právnym dôsledkom odporovania právneho úkonu je relatívna neúčinnosť právneho úkonu. To, že právny úkon napadnutý odporom zostáva platným právnym úkonom znamená, že vyvolá všetky predvídané právne následky, najmä pri prevode vlastníctva dlžníka k veci na tretiu osobu. Iba v pomere medzi veriteľom a tretou osobou (ktorá nadobudla od dlžníka vlastníctvo k prevedenej veci) sa na tento právny úkon hľadí ako keby k nemu vôbec nedošlo a jeho účinky, avšak iba v tomto vzťahu, nenastali. Právne následky pôsobia zásadne ex tunc, t.j. od začiatku (v prípade odporovateľnosti sa to týka iba vo vzťahu medzi dlžníkom a veriteľom). Určením právnej neúčinnosti právneho úkonu (vyslovením odporu) podľa ustanovenia § 42a OZ nastáva iba stav relatívne neúčinnosti dotknutého právneho úkonu. V prípade ak je právny úkon neplatný (či už absolútne alebo relatívne), jeho právne účinky nenastanú vôbec, na právne úkony sa hľadí rovnako ako keby vôbec neboli urobené. V súkromnom práve platí zásada, na to aby veriteľ mohol nejakému právnemu úkonu dlžníka odporovať, stačí objektívna skutočnosť, že bol právnym úkonom dlžníka ukrátený pri uspokojovaní svojej vymáhateľnej pohľadávky, a to napriek tomu, že úmysel dlžníka smeroval k ukráteniu iného veriteľa. Odporovateľnosť postihuje predovšetkým právne úkony dlžníka, vtedy by sa dlžník zbavil majetku aby zmaril uspokojenie nároku veriteľa. Odporovacia žaloba smeruje voči osobe, na ktorú dlžník previedol svoj majetok a ktorá mala prospech z právneho úkonu dlžníka. Odporovateľnosť právneho úkonu sa vzťahuje na dedičov a právnych nástupcov osoby, ktorá na základe odporovateľného právneho úkonu nadobudla majetok dlžníka (§ 42b ods. 3 OZ). Povinnou osobou môže byť i osoba blízka dlžníkovi. Osoby blízke dlžníkovi vymedzuje ustanovenie § 116 OZ. Ak je pre posúdenie právneho úkonu významné, či k nemu došlo medzi blízkymi osobami, tak je tomu aj v prípade odporovateľnosti právneho úkonu podľa ustanovenia § 42a OZ, je potrebné vzájomný vzťah účastníkov právneho úkonu posudzovať vzhľadom na okamih, keď bol právny úkon urobený. Osoba blízka dlžníkovi sa môže podľa § 42a ods. 3 OZ ubrániť odporovacej žalobe len ak preukáže, že o dlžníkovom úmysle ukrátiť veriteľa odporovateľným právnym úkonom nevedela a ani nemohla vedieť napriek tomu, že vyvinula náležitú starostlivosť na spoznanie tohto dlžníkovho úmyslu. Právo domáhať sa odporovateľnosti právneho úkonu zákon prizná veriteľovi nie len vtedy ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného úkonu vymáhateľný, ale dokonca aj vtedy, ak bol už uspokojený. Podmienky, za ktorých môže veriteľ napadnúť právny úkon dlžníka odporovacou žalobou sú uvedené v ustanovení § 42a ods. 2 OZ. Odborná literatúra zahŕňa medzi základne predpoklady odporovateľnosti

- právny úkon, ktorým sa ukracuje pohľadávka veriteľa,
- vymáhateľnosť pohľadávky veriteľa
- ukrátenie veriteľa (objektívna stránka odporovateľnosti),
- úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa (subjektívna stránka odporovateľnosti),
- vedomosť druhej strany o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa.

Za odporovateľný právny úkon možno označiť každý právny úkon dlžníka, ktorý vedie k ukráteniu pohľadávky veriteľa. Právne úkony, ktoré možno odporovať, sú uvedené v § 42a ods. 2 až 5. Odporom možno napadnúť právny úkon - ktorým sa dlžník zbavil svojho majetku, ktorý bol platne urobený, ktorý bol urobený v posledných troch rokoch. Právne úkony ukracujú pohľadávku veriteľa najmä vtedy, ak vedú k zmenšeniu majetku dlžníka a ak nemá v dôsledku nich vzniknuté zmenšenie majetku súčasne za následok, že veriteľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka, hoci nebyť týchto úkonov by sa z majetku dlžníka uspokojil. Bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno o tom, že pohľadávka je vymáhateľná a že dlžníkove právne úkony skrývajú jej uspokojenie nesie veriteľ. Prevod práva k nehnuteľnosti dlžníka, ktorý sa zapisuje do katastra nehnuteľnosti na osoby blízke dlžníkovi možno považovať za odporovateľný právny úkon len vtedy, ak na jeho základe došlo ku vkladu do katastra nehnuteľnosti. Pri právnych úkonoch, na základe ktorých vznikajú práva vkladom do katastra nehnuteľnosti možno podľa § 42a ods. 2 OZ považovať za právny úkon urobený dlžníkom, prípadne právny úkon ku ktorému došlo medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi, len taký právny úkon, na základe ktorého bolo vložené právo do katastra nehnuteľnosti. Trojročné lehoty na uplatnenie práva odporovať právny úkon dlžníka, preto v týchto prípadoch začínajú plynúť dňom nasledujúcim po dni, ku ktorému vznikli účinky vkladu práva do katastra nehnuteľnosti. Medzi podmienky odporovateľnosti právneho úkonu patrí platnosť odporovateľného právneho úkonu, ktorý sa má odporcom napadnúť. Ak je právny úkon, ktorým dlžník ukrátil pohľadávku veriteľa absolútne neplatný, ukrátený veriteľ sa voči účastníkovi právneho úkonu dovolať len jeho neplatnosti. Zákon kladie na odporovateľný právny úkon ďalšiu podmienku, ktorou je odporovať iba právne úkony, ktoré dlžník urobil v posledných troch rokoch. V tejto lehote musí byť žaloba podaná na súde. Súd na plynutie tejto lehoty prihliada z úradnej povinnosti (ex offio) pretože ide o prepadnú (prekluzívnu) lehotu. Lehota v trvaní troch rokov sa počíta a plynie odo dňa, kedy bol urobený dotknutý právny úkon. V prípade prevodu práva k nehnuteľnosti dlžníka,

ktoré sa zapisuje do katastra nehnuteľnosti, začína trojročná lehota na uplatnenie práva odporovať právnym úkonom plynúť dňom nasledujúcim po dni, ku ktorému vznikli právne účinky vkladu práva do katastra nehnuteľnosti. Medzi základné podmienky odporovateľnosti patrí aj existencia pohľadávky veriteľa voči dlžníkovi. Táto pohľadávka musí existovať aspoň vo forme budúcej pohľadávky už v dobe, kedy došlo k odporovanému právnemu úkonu. Pre uplatnenie odporu je významné to, že veriteľ má skutočne voči dlžníkovi pohľadávku a že dlžník urobil právny úkon v úmysle ukrátiť jej uspokojenie. Pre úspešnosť odporovacej žaloby zákon vyžaduje, aby pohľadávka dospela do štádia vymáhateľnosti. Podľa Najvyššieho súdu SR sa vymáhateľnou pohľadávkou v zmysle ustanovenia § 42 ods. 1 OZ rozumie taká pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať na súde v základnom konaní (R 44/2001). Najvyšší súd SR k tomu uviedol, že text zákona „vymáhateľná pohľadávka“ a v ňom uvedené prídavné meno „vymáhateľný“ nemožno interpretovať tak, že právo veriteľa uplatniť odporovaciu žalobu sa spája len s pohľadávkou priznanou vymáhateľným súdnym rozhodnutím (exekučným titulom), ale tak, že ide o vymáhateľnú pohľadávku, teda takú, ktorú možno úspešne vymáhať pred súdom v základnom konaní. Požiadavka aby bola pohľadávka veriteľa vymáhateľná obsiahnutá v § 42 ods. 1 OZ nevymedzuje podmienku odporovateľnosti právnych úkonov dlžníka, ale aktívnu vecnú legitímáciu na odporovaciu žalobu. Podmienky, za ktorých môže veriteľ odporovať právnym úkonom dlžníka určuje ustanovenia § 42a ods. 1 OZ. Právnym úkonom dlžníka je za podmienok uvedených v ustanovení § 42a ods. 1 OZ odporovateľný nielen vtedy, ak bola pohľadávka veriteľa vymáhateľnou už v dobe, kedy bol urobený, ale aj v prípade ak bol urobený skôr, než sa veriteľova pohľadávka voči dlžníkovi stala vymáhateľnou. Právny úkon dlžníka je podľa ustálenej judikatúry súdov ak sú splnené podmienky uvedené v ustanovení § 42a ods. 1 OZ odporovateľný nielen vtedy, ak pohľadávka veriteľa bola vymáhateľná už v čase, keď bol urobený, ale i v prípade ak bol urobený skôr ako sa veriteľova pohľadávka voči dlžníkovi stala vymáhateľnou. Odporovacej žalobe potom možno vyhovieť, ak bola pohľadávka žalujúceho veriteľa vymáhateľná v čase rozhodovania (Rc 27/2000). Základnou hmotnoprávnou podmienkou odporovateľnosti je skutočné ukrátenie veriteľa. Ukrátenie veriteľa je odňatie možnosti aby sa jeho pohľadávka mohla reálne uspokojiť z majetku dlžníka. K tomu smerujú právne úkony dlžníka s treťou osobou. Ide o také právne úkony, ktoré vedú k zmenšeniu majetku dlžníka a ak má v dôsledku nich vzniknuté zmenšenie majetku súčasne za následok, že veriteľ nemôže dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z majetku dlžníka (na základe exekúcie) hoci nebyť týchto úkonov by sa mohla z majetku dlžníka inak uspokojiť. Nie je dôležité aký veľký bol dlžníkov majetok v rozhodnej dobe, ale to že tento majetok bol zmenšený odporovateľným právnym úkonom. K ukráteniu uspokojenia vymáhanej pohľadávky teda nemôže dôjsť ak sa síce zmenší majetok dlžníka, ak však napriek odporovanému právnemu úkonu a ďalším svojim dlhom vlastní taký majetok, ktorý sám o sebe postačuje na to, aby sa z neho veriteľ uspokojil. Za ukracujúce sa nepovažujú tzv. ekvivalentné právne úkony, pri ktorých nedochádza k objektívnemu zmenšeniu majetku dlžníka. O ukracujúci právny úkon v zmysle ustanovenia § 42a OZ nejde vtedy, ak dlžník dostal za prevedené veci práva a iné majetkové hodnoty od nadobúdateľa skutočné (reálne) ich obvyklú cenu alebo mu za ne bola poskytnutá primeraná (rovnocenná) náhrada. Pre záver o ekvivalentnosti plnení nestačí samotné znenie scudzovacej zmluvy. Súd musí v konaní odporovacej žalobe skonštatovať, že ide reálne o ekvivalentný právny úkon. V tomto konaní musí byť záver o tom, že napadnutý právny úkon je ekvivalentným úkonom, vždy bezpečne preukázaný, a to nie s poukazom na jeho znenie ale zistením, že za plnenie ktoré im dlžník stratil nadobudol iné plnenie skutočné rovnocennej povahy. Úmysel dlžníka ukrátiť svojho veriteľa je jeden zo základných predpokladov odporovateľnosti (priamy úmysel, nepriamy úmysel). V prípade právnickej osoby sa za úmysel ukrátiť veriteľa považujú prípady, ak úmysel možno pričítať osobám, ktoré vystupujú v mene právnickej osoby (t.j. členovia štatutárneho orgánu). Preukázanie úmyslu dlžníka je jednou z najdôležitejších a najpodstatnejších otázok odporovateľnosti právneho úkonu v danom prípade. Preukázanie úmyslu dlžníka nie je podmienkou odporovateľnosti vtedy, ak sú „druhou stranou“ osoby blízke dlžníkovi. V takom prípade sa úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa predpokladá a závisí od osôb blízkych dlžníkovi, aby preukázali opak, t.j. že úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa nemohli aj pri náležitej starostlivosti poznať. Poslednou podmienkou odporovateľnosti je subjektívna stránka osôb, na ktoré dlžník previedol svoj majetok s úmyslom ukrátiť svojho veriteľa. Ide o osoby, ktoré mali z odporovateľného právneho úkonu dlžníka prospech (§ 42b ods.2 OZ). Medzi tieto osoby patria tri kategórie osôb : a) druhá strana právneho úkonu dlžníka, do ktorej skupiny možno zahrnúť akúkoľvek tretiu osobu, s ktorou dlžník priamo dojednal odporovateľný právny úkon v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, vo vzťahu k týmto osobám zákon ustanovuje prísnejšie kritériá pre úspešnosť odporovacej žaloby, v ich prípade musí byť vedomosť o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa preukázaná, dôkazné bremeno spočíva na veriteľovi, ten musí nielen tvrdiť, ale aj dokázať nielen úmysel dlžníka, ale i vedomosť druhej strany právneho úkonu o tomto úmysle, b) osoby blízke dlžníkovi, na ktoré dlžník previedol odporovateľným právnym úkonom svoj

majetok, okruh týchto osôb možno vyvodit' z ustanovení § 116 a 117 OZ, na ktoré sa odvoláva § 42 ods.2 OZ, v prípade blízkych osôb zákon predpokladá vedomosť týchto osôb o úmysle dlžníka, osoba blízka dlžníkovi sa môže podľa ustanovenia § 42a ods.2 OZ ubrániť odporovacej žalobe, len ak preukáže, že o dlžníkovom úmysle ukrátiť veriteľa odporovateľným právnym úkonom nevedela a ani nemohla vedieť a napriek tomu, že vyvinula „náležitú starostlivosť“ na poznanie tohto dlžníkovho úmyslu. Vynaloženie náležitej starostlivosti predpokladá, že osoba blízka dlžníkovi vykonala vzhľadom na okolnosti prípadu s prihliadnutím na obsah právneho úkonu dlžníka takú činnosť, aby dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa, ktorý tu bol v dobe odporovateľného právneho úkonu, z jeho výsledkov poznala, t.j. aby sa o tomto úmysle dozvedela. Úspešná obrana blízkej osoby dlžníka podľa ustanovenia § 42a ods.2 OZ spočíva nielen v tvrdení, že o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa nevedela, ani nemohla vedieť, ale tiež v tvrdení a preukázaní, že vyvinula náležitú starostlivosť na poznanie takéhoto úmyslu dlžníka. Odkaz na dobré vzájomné vzťahy v rodine a dôveru medzi rodičmi ako darcami a žalovanými ako deťmi ako taký dôkaz nenahradzuje (rozhodnutie NS ČR zo 17.7.2012, sp. zn. 21 Cdo 1751/2001). Samotná skutočnosť, že v konaní o odporovacej žalobe nebolo preukázané, že žalovaná osoba blízka dlžníkovi o jeho úmysle odporovaným právnym úkonom ukrátiť veriteľa vedela alebo musela vedieť, alebo ak sa zistilo, že o tomto úmysle dlžníka nevedela ani nemusela vedieť, nestačí na úspešnú obranu proti odporovacej žalobe. Žalovaná osoba blízka dlžníkovi sa v tejto situácii odporovacej žalobe ubráni, len ak preukáže, že úmysel dlžníka ukrátiť odporovaným právnym úkonom veriteľa nemohla spoznať ani pri náležitej starostlivosti. Úspešná obrana žalovanej osoby blízkej dlžníkovi podľa ustanovenia § 42a ods.2 OZ teda spočíva nielen v jej tvrdení, že o úmysle dlžníka ukrátiť veriteľa odporovateľným právnym úkonom nevedela a ani nemohla vedieť, ale tiež v tvrdení a preukázaní, že o tomto úmysle nevedela ani nemohla vedieť, napriek tomu, že vyvinula „starostlivosť“ na poznanie tohto úmyslu dlžníka a šlo o „náležitú starostlivosť“ (rozhodnutie NS ČR zo 17.7.2002, sp. zn. 21 Cdo 1751/2001). Vynaloženie náležitej starostlivosti predpokladá, že osoba blízka dlžníkovi vykonala vzhľadom na okolnosti prípadu a s prihliadnutím na obsah právneho úkonu dlžníka takú činnosť, aby úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa, ktorý tu v čase odporovaného úkonu musel byť, z ich výsledku spoznala, t.j. aby sa o tomto úmysle dozvedela. Nie je pritom významné, či dlžník plnil týmto právnym úkonom svoj morálny alebo právny záväzok (rozhodnutie NS ČR z 23.5.2001, sp. zn. 21 Cdo 1912/2000). Zákonná požiadavka „náležitej starostlivosti“ podľa § 42a ods.2 OZ znamená, že osoba blízka dlžníkovi sa pri právnych úkonoch s dlžníkom alebo pri právnych úkonoch ktoré urobil dlžník v jej prospech, musí presvedčiť o tom, že právny úkon neukracuje dlžníkovho veriteľa a nesmie robiť právne úkony (prijímať podľa nich plnenia) na ujmu jeho práv, v prípade, ak sa tak nezachová, musí byť uzrozumená s tým, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky aj z majetku, ktorý nadobudla od dlžníka na základe takého právneho úkonu (rozhodnutie NS ČR z 23.1.2002, sp. zn. 21 Cdo 313/2001). Prostredníctvom ustanovenia § 42b OZ došlo k doplneniu ustanovenia § 42a OZ vymedzením aktívnej a pasívnej legitímácie v konaní o odporovacej žalobe, rozšírením dôsledkov odporovateľnosti právneho úkonu na tretie osoby, s ktorými dlžník uzavrel odporovateľný právny úkon a zakotvením rozsahu a spôsobu uspokojenia odporovacích nárokov veriteľa. Odporovateľnosť právneho úkonu možno riešiť len na základe žaloby veriteľa. Odporovacia žaloba je prostriedkom slúžiacim na uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v exekučnom konaní a to postihnutím vecí alebo iných majetkových hodnôt, ktoré odporovateľným právnym úkonom ušli z dlžníkovho majetku, príp. vymožením peňažnej náhrady vo výške zodpovedajúcej prospechu získanému z odporovateľného právneho úkonu. Rozhodnutie súdu, ktorým bolo vyhovené odporovacej žalobe, predstavuje potom podklad na to, že sa veriteľ môže na základe exekučného titulu vydaného proti dlžníkovi domáhať nariadenia exekúcie a to postihnutím toho, čo odporovaným právnym úkonom ušlo z majetku dlžníka, a to nie proti dlžníkovi, ale voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol urobený právny úkon. V prípade, že uspokojenie veriteľa z tohto majetku nie je dobre možné, musí sa veriteľ namiesto určenia neúčinnosti právneho úkonu domáhať toho, aby mu ten, komu z odporovateľného právneho úkonu dlžníka vznikol prospech, vydal takto získané plnenie. Náhradu ukrátenému veriteľovi má poskytnúť ten, kto mal z odporovateľného úkonu prospech. Odporovacia žaloba je teda právnym prostriedkom slúžiacim na uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa v exekučnom konaní a to postihnutím vecí, práv alebo iných majetkových hodnôt, ktoré ušli z majetku dlžníka odporovaným právnym úkonom, príp. vymožením peňažnej náhrady vo výške zodpovedajúcej prospechu získaného z odporovateľného právneho úkonu. Aktívne legitimovaným na podanie tejto žaloby je veriteľ, ktorý má v čase rozhodovania súdu voči dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku. Na odporováciu žalobu je aktívne vecne legitimovaný len ten, kto mal voči dlžníkovi pohľadávku v dobe, kedy bol urobený odporovaný právny úkon a to i nesplattnú pohľadávku alebo pohľadávku, ktorá má na základe vzniknutého záväzkovo-právneho vzťahu vzniknúť v budúcnosti. Pohľadávka voči dlžníkovi pritom nemusí byť v tejto dobe ešte vymáhateľná, z hľadiska vecnej legitímácie na odporováciu žalobu stačí, aby bola pohľadávka voči dlžníkovi vymáhateľná aspoň

v čase rozhodovania súdu o podanej odporovacej žalobe. Stačí, aby pohľadávka existovala v čase, kedy sa dlžník zbavoval majetku, nezleží na tom, či je táto pohľadávka splatná, nesplatná, podmienená alebo dokonca budúca. Podmienkou aktívnej legitímácie je, že veriteľ bol ukrátený v možnosti uspokojiť svoju pohľadávku z majetku dlžníka a musí existovať najneskôr v čase, keď súd rozhoduje o odporovacej žalobe. Súd bude skúmať otázku, či určitý úkon dlžníka ukrátil alebo neukrátil uspokojenie veriteľovej pohľadávky. Breno tvrdenia a dôkazné brenno týkajúce sa toho, že pohľadávka je vymáhateľná a že dlžníkove právne úkony ukracujú jej uspokojenie, znáša veriteľ. V konaní o odporovacej žalobe žalujúci veriteľ znáša dôkazné brenno o tom, že má voči dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku, ktorú sa nepodarilo uspokojiť z jeho majetku, že v žalobe označený odporovaný právny úkon dlžníka ukracuje uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, že na uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky nemožno použiť iný majetok dlžníka, že žalovanému (druhej strane odporovaného právneho úkonu) musel byť známy úmysel dlžníka odporovaným právnym úkonom ukrátiť veriteľa, teda že žalovaný i o tomto úmysle dlžníka pri právnom úkone (v čase kedy bol urobený) vedel alebo musel vedieť. Ak však ide o právny úkon medzi dlžníkom a osobou jemu blízkou, nemusí žalujúci veriteľ tvrdiť ani preukazovať, že žalovanému musel byť úmysel dlžníka odporovaným právnym úkonom ukrátiť veriteľa známy. Zákon v tomto prípade predpokladá, že žalovaný o úmysle dlžníka ukrátiť žalujúceho veriteľa v konaní preukázaným odporovaným právnym úkonom veriteľa vedel, ibaže žalovaný preukáže, že v čase právneho úkonu dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohol spoznať. Žaloba o určenie, že dlžníkov právny úkon je voči veriteľovi právne neúčinný, môže byť úspešná len vtedy, ako bola podaná voči osobe, s ktorou alebo v prospech ktorej bol urobený právny úkon. Pasívne legitimovaná je tak zásadne osoba, ktorá získala odporovateľným právnym úkonom majetkový prospech. Podmienkou úspešnosti žaloby nie je vlastnícke právo toho, kto mal z odporovateľného právneho úkonu prospech k veci, ktorá bola predmetom tohto úkonu. V konaní o odporovateľnosť právneho úkonu je účastníkom konania na strane žalovaného osoba, s ktorou alebo v prospech ktorej bol urobený právny úkon, nie dlžník, voči ktorému má žalujúci veriteľ vymáhateľnú pohľadávku.

20. Odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie síce správne aplikoval na daný prípad ustanovenie § 42 OZ, avšak nepostupoval správne, ak nevykonal výsluch Y. U. S., ktorú navrhol vypočuť žalobca k úmyslu T. D. ukrátiť žalobcu ako veriteľa v exekučnom konaní, ale napriek tomu konštatoval, že žalobca neunesol dôkazné brenno na preukázanie úmyslu žalovanej ukrátiť veriteľa odporovateľným právnym úkonom, resp. vedomosť žalovanej o takomto úmysle. Vzhľadom na to, že k uzavretiu kúpnej zmluvy došlo po tom, čo exekútoricky úrad vydal upovedomenie o začatí exekúcie a žalobca požiadal o zriadenie záložného práva na nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve T. D., ako aj na blízky kamarátsky vzťah medzi T. D. a žalovanou, existujú dôvodné pochybnosti o úmysle T. D., o účelnosti uzavretia kúpnej zmluvy ako aj o úmysle a dôvodoch žalovanej, pre ktorý bola kúpna zmluva zo dňa 30.5.2014 medzi T. D. a žalovanou uzavretá. Vzhľadom na uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 389 ods. 1 písm. b/ CSP zrušil a podľa §391 ods. 1 CSP vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

21. V ďalšom konaní bude povinnosťou súdu prvej inštancie dôsledne postupovať podľa § 42a OZ, zaoberať sa dôvodnosťou podanej žaloby podľa uvedeného, skúmať vedomosť žalovanej o ukracujúcom úmysle T. D. ako predávajúcej pri uzavretí kúpnej zmluvy už aj s ohľadom na neprimerane nízku kúpnu cenu, keď navyše nebolo preukázané, žeby táto kúpna cena alebo dodatková kúpna cena vo výške 160.000,- eur bola T. D. vyplatená. Takisto bude potrebné skúmať, či u žalovanej sa nejedná o blízku osobu podľa druhej kategórie podľa § 116 OZ vzhľadom na jej vzťah k T. D., teda skúmať, či T. D. a žalovaná nemali medzi sebou taký vzťah, že si prejavovali záujem, pomáhali si, skúmali pomery v akých spoločne žijú a pod., teda skúmať ich vzťah komplexne - z hľadiska objektívneho a z hľadiska spoločenskej morálky a aj z toho pohľadu následne posúdiť uzavretie kúpnej zmluvy. Zároveň bude povinnosťou súdu prvej inštancie rozhodnúť o trovách konania.

22. Senát krajského súdu rozhodol pomerom hlasov 3:0.

o d ô v o d n e n i e :

1. Krajský súd v Prešove uznesením zo dňa 21. augusta 2018, č.k. 11Co/28/2018-258 zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2. Okresný súd Poprad vrátil vec Krajskému súdu z dôvodu zosúladenia výroku uznesenia s odôvodnením.

3. Krajský súd ako súd odvolací zistil, že v odôvodnení rozhodnutia viažucom sa k výroku rozhodnutia došlo nedopatrením k zrejmej nesprávosti pri písomnom vyhotovení rozhodnutia, keďže odôvodnenie rozhodnutia nekorešponduje vyhlásenému výroku rozhodnutia odvolacieho súdu. Táto skutočnosť mala za následok potrebu odstránenia tejto zrejmej nesprávosti.

4. Podľa § 224 CSP súd kedykoľvek aj bez návrhu opraví v rozsudku chyby v písaní a počítaní ako aj iné zjavné nesprávosti. O oprave súd vydá opravné uznesenie, ktoré doručí subjektom konania.

5. Podľa § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie ak tento zákon neustanovuje inak.

6. Prípustnosť vykonania opravy podľa vyššie uvedeného ustanovenia je stanovená za predpokladu ak pochybenie, o ktorého opravu ide, sa týka písomného vyhotovenia rozhodnutia alebo jeho rovnopisu, tiež zápisnice o pojednávaní, kde je zaprotokolované vyhlásené rozhodnutie; ak predmetom opravy sú zjavné chyby v písaní, v čítaní, prípadne iné podobné nesprávosti, ktoré sú zjavné na prvý pohľad, oprava sa môže týkať ktorejkoľvek časti rozhodnutia (úvodnej výrokovej časti odôvodnenia alebo poučenia). Vykonáva sa opravným uznesením.

7. V súlade s § 224 CSP v spojení s § 378 ods. 1 CSP tu boli dané predpoklady pre opravu zrejmej nesprávosti, preto Krajský súd opravu vykonal tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

8. Rozhodnutie o vydaní opravného uznesenia prijal odvolací súd v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).